

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrta leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Slovenskim posojilnicam in drugim zadrugam.

(Izviren dopis iz Savinske doline.)

V svoji predzadnji številki je prinesel „Slovenski Gospodar“ članek, katerega naslov se glasi „Slovenskim posojilnicam in zadrugam“. Ker se nam dozdeva stvar zelo važna, potrebno je na vsak način, da se tudi čuje druga plat zvona. Dvomljivo je, ali so stvarni razlogi mero-dajni za „Slov. Gospodarja“, ki se v zadnjem času tolikokrat zaganja v celjsko „Zvezo“. Mnenje, da hoče „Slov. Gospodar“ na Spod. Štajarskem uprizoriti oni gospodarski razpor in boj, ki besni na Kranjskem, ne dozdeva se nam neosnovano.

Glavno načelo celjske „Zveze“ je bilo od dneva, ko se je ustanovila, do danes, pospeševati edino le gospodarski razvoj celokupnega slovenskega naroda in se ne ozirati na politična stremljenja in stranke. Vse slovenske denarne zadruge na Štajarskem so do najnovejšega časa upoštevale veliko važnost tega načela in so ostale zveste skoraj brez izjeme celjski „Zvezi“. Ko se je pa osnovala pred nekaterimi leti iz strankarskih nagibov „Gospodarska zveza“ v Ljubljani, pojavilo se je na združnem polju nasprotstvo, ki ni bilo izraz gospodarskih potreb slovenskega ljudstva, ampak le dokaz pogubnega strankarstva.

Vsebina uvodnega članka „Slov. Gosp.“ nas sili, da govorimo o nekaterih njegovih trditvah. Člankar trdi, da je nastopila nova doba za posojilništvo vsled pred kratkim razglašenega revizijskega zakona, ki zahteva, da mora biti vsaka zadruga člen „Zveze“, ki skrbi za redno revizijo. Znano je, da je celjska „Zveza“ že pred 12 leti vpeljala oblikovno revizijo, torej to, kar določuje sedaj zakon. Za zadruge, oziroma posojilnice, ki so v celjski „Zvezi“ in katerih število znaša čez 110, pač sedaj vsled tega za kona ni napočila nikaka „nova doba“. Radi tega pač ni potreba tem posojilnicam premišljevanj, kaj sedaj učiniti. Ker stara pravila celjske „Zveze“ popolnoma odgovarjajo novemu zakonu, ni opravičena bojazen, da bi vlada ne priznala že obstoječe oblikovne revizije.

Člankar se huduje nad dejstvom, da se celjska „Zveza“ ni sedaj preustrojila v zadrugo, ampak ostala društvo. Na to odgovarjamo sledeče: „Zveza“ slov. posojilnic se je osnovala leta 1883 na podlagi navadne društvene postave, ker je bil njen smoter, pospeševati slovensko posojilništvo v vsakem oziru. Letošnji redni občni zbor „Zveze“ se je vršil 4. junija, torej prej nego je bila nova združna postava proglašena; na tem občnem zboru se je dal predsedništvu nalog, da naj na podlagi nove postave predružači pravila in jih predloži v pretresovanje rednemu občnemu zboru. Vsled tega sta se izdelala dva načrta. Po enem načrtu bi naj ostala „Zveza“ društvo, in bi naj celjska posojilnica postala denarna centrala za člane ter bi „Zveza“ tudi smela sprejemati gospodarske zadruge kot člane; osnoval bi se pri celjski posojilnici poseben oddelek, katerega svrha bi bila, dajati odprt kredit in sprejemati odvečno gotovino na obrestovanje. Predsedništvo je predložilo tudi še drug načrt pri katerem se naj osnuje nova „Zveza“ kot zadruga, ki naj bi bila

povrh „Zvezi“ še centralni denarni zavod. Oba načrta sta se predložila izvenrednemu občnemu zboru dne 7. avgusta t. l., katerega se je udeležilo lepo število slov. posojilničarjev. Živahna je bila debata o teh dveh načrtih. Povdarjalo se je, da ne kaže snovati v Celju še tretji slov. denarni zavod, ker ne bi bilo na razpolago osebja za vodstvo takega tretjega denarnega zavoda. Celjska posojilnica je tako močen denarni zavod, da lahko ustreza vsem zahtevam, in da je torej itak nekaka denarna centrala. V „Zvezi“ se nahajajoče posojilnice imajo n. p. sedaj v celjski posojilnici okoli 800.000 kron naloženega in okoli 600.000 kron izposojenega denarja. Naglašalo se je posebno, da ima društvo „Zveza“ koncesijo za tiskarno, katere v smislu zakona novoustanovljena zadruga ne bi smela se posluževati. Sprejel se je končno skoraj enoglasno načrt, da ostane „Zveza“ društvo in da naj postane celjska posojilnica denarna centrala „Zveze“. Ni dvoma potemtakem, da bode celjska „Zveza“ v polnem obsegu ustrezala svojemu smotru in da bode ona v vsakem oziru skrbela za svoje člane, akoravno se ni preustrojila v zadrugo.

Kar se pa tiče nasveta „Slov. Gospodarja“, da se naj snuje za vsako slovensko pokrajino posebna „Zveza“ in da bi naj te tvorile centralno „Zvezo“ v Ljubljani, naj spregovorimo nekoliko resnih in stvarnih besed. Vprašamo se, ali se da ta misel uresničiti, to je, ali bi bilo mogoče ustvariti eno tako „Zvezo“ v vsaki pokrajini. Na Štajarskem bi bilo to danes še mogoče, na Kranjskem in Primorskem, kjer imamo dve si nasprotni stranki tudi v gospodarskem oziru, pa nikakor ni pričakovati, da bi se združili vsi zavodi v eno „Zvezo“. Iz tega sledi, da bi morali biti v Ljubljani dve centralni „Zvezi“, kar bi nasprotje v vseh slovenskih pokrajinah. le še bolj poostriilo. Prav čudno ne nam dozdeva to-le: Člankar trdi na koncu svojega članka, da noče nobeni zadrugi sugerirati, kateri „Zvezi“ naj pristopi, dasi je smer omenjenega članka očitno naperjena proti celjski „Zvezi“ in se člankar očitno ogreva za „Gospodarsko zvezo“ v Ljubljani. Žalostno je dejstvo, da izvestni gospodje delajo z vsemi silami na to, da bi tudi pri nas nastale kranjske razmere in da bi se tudi naše posojilništvo ločilo v dva tabora.

Celjske in štajarske novice.

(Slovenska nižja gimnazija v Celju) Na tem zavodu je letos bilo v prvi razred sprejetih nad 70 dijakov. Napraviti se bode torej morala paralelka za prvi razred, tudi v drugem razredu bi morala biti paralelka, toda avstrijska vlada, ker se gre za Slovence, nima denarja! Dijakov je na zavodu okroglo 200, kar je najjasnejši dokaz, kako nujno je potrebna ta slovenska gimnazija. Na novo sta nameščena dva gimnazijska učitelja in sicer g. J. Jošt in g. J. Voglar. G. J. Vodnik, ki je doslej poučeval prirodoslovje, se je preselil začasno na Dunaj.

(„Celjskega Sokola“ pešizlet v Žalec.) Vreme je kazalo slabo in dopoldne se je izlet odpovedal. Ker se je pa proti poldnevu nekoliko razvedrilo, se je „Sokol“ vendarle odločil za odhod in popoldne okoli poltretje ure je odko-

rakala četa „Sokolov“ iz Celja proti Žalcu. Med potjo je sicer precejšen naliv izpremenil cesto v blatno morje in tudi pozneje je na vsako toliko časa zopet nekoliko porosilo, ali glavni spored se je le dovršil. Pri vходу v trg je pozdravil „Sokola“ župan žalski, g. Širca, kateremu se je zahvalil starosta dr. Dečko. Nato je odkorakal „Sokol“ v trg, kjer je od vseh strani deževalo nanj šopkov. Zastava je dobila kar štiri vence in sicer so jih pripravile gđč. Žiganove, Tržanove in Saničeve. Takoj po prihodu se je pripravilo za telovadbo. Pohvalno moramo tu omeniti vrlo žalsko požarno brambo, ki je ob tej priliki tako izborno skrbela za red. Pri prostih vajah je nastopilo 40 telovadcev, Celjanov in Žalčanov. Vaje so se izvajale po taktu godbe jako precizno ne glede na nepravilne vsled slabega vremena. Ljudstvo je odhajajočim telovadcem navdušeno ploskalo. Nato je nastopila na bradlji vrsta vajencev, ki je pokazala dober napredek, in zanjo vrsta rednih telovadcev s svojo znano finostjo v izvajanju najtežavnijih vaj. Končno smo videli še mično skupino na bradlji. Na drogu se vsled nepovoljnega vremena ni telovadilo. Po telovadbi je bila prosta zabava pri Hausenbichlerju kjer je med petjem in sviranjem godbe hitro pretekel čas do odhoda v Celje. Ta izlet „Celjskega Sokola“ v Žalec je, kakor smo že omenili, velikega pomena za razvoj sokolske misli med narodom, kajti telovadci Žalčani, ki so nastopili v nedeljo skupaj s Celjani, bodo kmalu združeni v svojega lastnega „Sokola“ najkrepkejši nositelji te ideje v Savinjski dolini. Omenimo naj samo še, kar je samoobsebi umevno, da ima „Sokol“ tudi v Žalcu nekaj zagrizenih sovražnikov, tako n. pr. tistega g. Lorberja, ki je svojim uslužbencem najstrožje prepovedal pristop k „Sokolu“. Sicer ta g. Lorber ne bo zaprl s svojim junaštvom „Sokolstvu“ pota v narod, ali dobro je pa le, da se pozna tudi take ljudi. „Celjskemu Sokolu“ pa želimo, da bi priredil še več takšnih pešizletov v našo narodno okolico in želimo mu pri teh izletih pred vsem dobrega vremena.

(Odhodnico) sta praznovala sinoči v „Narodnem domu“ dva člana celjske narodne družbe g. profesor Vodnik in g. Fabiani. Zbralo se je mnogo narodnega občinstva, da se poslovi od njih. Za zabavo je poskrbel vrli pevski zbor „Delavskega podpornega društva“ pod vodstvom g. dr. Schwaba in narodna godba. Med petjem, godbo in govori je večer kaj hitro potekel. Odhajajočima želimo tudi mi srečno pot v dosogo njunega smotra.

(Kako celjski Nemci znajo.) V svojem svraštvu zoper slovenskega kmeta, od katerega živijo, si celjski Nemci na vse kriplje prizadevajo iz Celja izbaciti slovensko okoliško šolo. Izmišljujejo o ubogi slovenski deci največje grozovitosti ter o istih pišejo v nemške časopise. S tem hočejo vlado prepričati, da so otroci slovenskih staršev največji razgrajalci in pretepači in da so nežnim Celjanom nevarni. Zato naj bi se jih iz mesta iztiralo. Koliko takih izmišljenih grozodejstev so kar brzojavno raztrobili v svet! Sredi julija t. l. se je z nemške strani zgodilo enako celjskim Nemcem primerno lopovstvo. V nemške časopise se je pisalo, da je bil napaden neki nemški učenček in da ga je neki nemški

meščan komaj rešil, da ni bil od učencev slovenske šole ubit. Mi smo se pa za stvar zanimali in izvedeli, da se je zgodilo vse drugače. Nadobudni sinček neke madžarske rodbine znan pod imenom „rdeči poba“, je, kakor je pri slabi vzgoji otrok pogosto navada, tekal pogostoma mimo slovenske šole in metal za učenci kamenje. Tako tudi onega dne. Neki slovenski deček ga je prepodil. To videč je prihrul iz sosednje hiše neki mož, o katerem bomo pozneje govorili na tančnejše, in pograbil kar dva slovenska dečka in ju neusmiljeno trpinčil. Vrgel ju je na tla z velikansko silo in ju je ves besen brcal s čevlji in tepel s pestmi ter ju hotel vleči v svoje stanovanje. Bog ve, kaj bi bil storil, če bi ne bil pritekel eden gospodov učiteljev slovenske šole in morebitno nesrečo preprečil. Vložili smo takoj kazensko ovadbo in bi se imela vršiti obravnavna zoper obdolženca Riharda Meierja. Ta je pa pri obravnavi izpovedal, da ni on kriv, ampak njegov tast Adolf Peer, nemškega župana Rakuša knjigovodja. Ta je pa, ko je to grozodejstvo menda po naročilu izvršil in spravil v nemške časopise ravno nasprotno in lažnjivo poročilo, pobegnil v Valpovo v Slavonijo. Mi mu seveda nismo priza nesli. Vložila se je ovadba takoj zoper njega in se je razpisala zoper njega nova obravnavna na dne 7. oktobra t. l. pred tukajšnjim kazenskim sodiščem. Videli bomo, ali se bode državno pravištvo potrudilo, da ta človek, ker je Nemec, kljub temu vendar kakor navadno ne uide roki pravice. O omenjenih dečkih omenimo, da je eden sin slovenskega kmeta Kosa iz Lopate. Ta je, kakor vse priče potrdijo, bil popolnoma nedolžen in onemu „rdečemu pobu“ niti lasu ni skrivil in vendar ga je nemški napadalec tako kruto trpinčil. Deček je na prvi hip videti zelo slaboten in šibek in kdo ve, če mu trpinčenje ni na zdravju stalne škode povzročilo. Oče pravi, da je otrok vsled trpinčenja 14 dni v postelji ležal in ga je bolelo v prsih in v želodcu. Z nogami je priletel s toliko silo na tla, da so se mu pete — bil je bos — ogulile in napravile na njih bule. Zdravniško spričevalo potrjuje znatne poškodbe. — Tu torej vidite, kakih sredstev se celjska nemška stranka poslužuje v boju zoper šolo za otroke slovenskih kmetov.

(Iz občinstva.) Z ozirom na notico o Oechsovem postopanju pri „Zamorcu“ v predzadnji številki „Domovine“ bodi še naslednje v prevdarek našim narodnim trgovcem in obrtnikom pojasnjeno: Pred kratkim sem prišel v neko narodno trgovino ter zahteval neko navadno stvar, a reklo se mi je: Takega pa nimamo! Dajte se torej vendar Slovenci potruditi, dejansko ustreči vsem potrebam Slovencev, ne pa samo na papirju. Bodimo popolnoma neodvisni, ali pa nič.

(Čuden slučaj.) Zadnji petek se je vršila pred tukajšnjim porotnim sodiščem obravnavna zoper bivšega urednika „vahtarice“ Ambrožiča zaradi razžaljenja časti. Vprašanji, ki ste odločevali o krivdi, ste bili s 6 glasi potrjeni in ravno tako s 6 glasi zanikani. Med porotniki je pa bilo 6 slovenskih kmetov in 6 mož nemškega mišljenja. Čuden slučaj!

(Nemčurji kot porotniki.) Čutimo se zopet dolžne opozarjati na to, kar smo že večkrat povdarjali, namreč, da bi Slovence morali soditi, če pridejo pred porotno sodišče, slovenski porotniki, Nemce pa pošteti, pristni Nemci. Nemčur, to je človek, ki jo bil rojen kot Slovenec, ki pa je svoj narod izdal in se štul za Nemca in sovražnika Slovencev, nemčur ne spada na porotno klop. Nemčur združuje v sebi vse znake neznačajneža, zato ne sme zavzemati vzvišenega mesta sodnika porotnika. Bliža se čas, ko se bodo zopet sestavljale porotne liste. Nujno pozivamo vse prizadete činitelje naj z ozirom na svetost sodišča ne pripuste, da bi se v liste porotnikov zmuzal kak nemčur neznačajnejši.

(O, to celjsko redarstvo.) O celjskih čuvajih redu in postave nam prihajajo tako redna poročila, da bomo skoraj prisiljeni odpreti stalno rubriko tem gospodom. „Domovina“ sicer ni ravno list, ki naj bi se pretepal s celjsko policijo, niti ni zato, da bi se „krakelalo“ v njem, kakor se blagovoli izražati nadpolicaj Zintauer, ali vzlic temu naj priobčimo misli, ki so obhajale nekega udeleženika nedeljskega izleta v Žalec

ob vrnitvi v Celje. Pripeljal se je cel voz izletnikov. Voz se ustavi pred mitnico, izletniki skočijo raz voz in se napotijo v mesto. Eden iz med teh izletnikov zavpije v svoji navdušenosti „živelo slovensko Celje“, in v istem trenutku — so prišle na misel našemu poročevalcu besede sv. pisma o tulečem levu, ki leta okolu in išče, koga bi požrl. Priletel je namreč „redar“ Gratschner, rojen Slovenec tam nekje okrog Planine, in začel vpiti kakor besen nad prvimi ljudmi, na katere je naletel, da bi bilo kar najpotrebnejše, njega aretirati in odpeljati v stražarnico, da bi mu bilo nekoliko odleglo. Ž njim je bilo še par drugih redarjev, ki so že težko čakali v Celje vračajočih se Slovencev. Najboljše pri celi stvari pa je, da je Gratschner po sili hotel, da Slovenci provocirajo. Koga neki, ko ni bilo niti žive duše na ulici. „Redar“ je najbrž kedaj slišal to besedo, pa sedaj ne ve, kam bi ž njo in jo ponavlja ob vsaki priliki. Gratschner bi se bil na vsak način rad odlikoval pred očmi svojih višjih, ali usoda mu je bila nemila, — vrag vzami te Slovence, niso hoteli razsajati po nemških uzorih — in veselje Gratschnerjevo in „vahrtarčno“ je splavalo po vodi.

(Od nekod) Iz učiteljskih krogov. Nedavno sem se udeležil zborovanja učiteljskega društva sosednjega okraja. Prav dobro sem se počutil v krogu ljubeznivih tovarišic in tovarišev, — a nekaj je, kar mi ni ugajalo, namreč to, da je predsednik pri zborovanju tako neusmiljeno mrčvaril našo lepo slovenščino. Ako ni govornik, se mu to ne more zameriti, a da se za svojo materinščino bolj ne pobrine, da bi ne delal tako groznih slovniških napak, je to naravnost neodpustljivo, tembolj, ker smo slišali, da ta gospod z neizrečenim ponosom zavzema častno mesto načelnika in da bi ga zelo bolelo, ako bi ga tovariši pri volitvi prezrli. Dejstvo, da tovariši vselej ustrezajo njegovi želji in ga volijo načelnikom, bi mu naj bilo v vzpodbudo, da se loti intenzivno slovenščine ter da se na posamezna zborovanja vestno pripravlja. — Kaj si misli gost — lajik — ki je slučajno navzoč pri učiteljskem shodu, ako predsednik — torej glava društva in učiteljstva dotičnega okraja — govori vodeč društvena posvetovanja tako slabo slovenščino? Ugledu učiteljskega stanu to gotovo ne more koristiti.

(Iz Dobrne) dobivamo in priobčujemo neizpremenjeno: S spoštovanjem do vas, Gospod urednik Domovine. Naznanim Vam da so me, dali v domovino, moji prijatelji. V v št 61. in št 63. Veliko kaj, pa naj bo vse. Vse jim odpustim. Pa to ker pravijo da o moji Izobraženosti vejo, pripovedovati Celski sodniki. namreč da, Sem se jim prikupil tako, da so mi naklonili že več, Mescev prostega stanovanja. V Celju in drugot, kerje pa to učitna laž! Prosim, Gospo Urednik, Da mi to svar, v prihodno, Domovino popravite, in preključete. Zato ker to se mora popraviti. To je velika laž, Ker to svar mi ne mora, Noben človek dokazati, dabi bila to resnica. da bi me bili Celski sodniki naklonili že, Več, mescev. Stanovanja v Celju, in drugot. to vas prosim poravnate, mi to nečast. Če bi se primoran sem se drugam obrniti. Potočnik Jožef

pisatelj na dobrni,

Priobčujemo ta dokaz izobraženosti „pisatelja na dobrni“ in svetujemo našemu gospodu dopisniku, da naj se s tako duševno veličino nikar ne spušča v nadaljni boj, kajti ta pisatelj bi ga znal res „okol prinest“. S takimi visokimi učenjaki se navaden zemljan ne spuščaj v visoko politiko, kajti sila njegovih dokazov je tako silna, da je vsak nasprotnik revež pred njim. Torej le varovati svojo kožo!

(Donesek k prirodoslovnim črticam o nemškutarjih.) Gotovo bo gospod raziskovalec nemškutarjev močno vesel, če mu poročam, da sem naletel na posebno vrsto nemškutarjev. ktere ljudstvo imenuje „nemškutar-fajerberkar“. Gotovo je tudi kak latinski izraz, pa ga ne poznam, ker latinščine ne razumem toliko, kakor baje dobrnski nemškutarji nemščine — namreč nič. Splošna znamenja nemškutarjev se vidijo tudi tej vrsti že od daleč. Manjši možgani, velika neumnost, še večja predrznost. Navadno so bolj suhega trupla, pa se najdejo tudi debelejši. Posebna lastnost jim je ta, da se bojijo vode,

bolj domači se čutijo v pivu, posebno v nemškem, najbolj, če je plačano. Tudi vina in „šnopsa“ ne sovražijo. Glas imajo oduren mladi in stari, navadno se sliši razločnejše samo „haj!“ in tudi to bolj po noči. Mladi ljubijo cigarete, stari so zadovoljni tudi s suhim kruhom. Najlepše cvetlice so jim plavice in hrastovo listje, enako kakor nekaterim najlepši ptič — strniščna žaba. Nahaja se baje ta vrsta nemškutarjev po vseh večjih krajih, trgih in mestih spod. štajarskih in koroških, pa tudi na Kranjskem še ni izumrla. Ako hoče gospod raziskovalec to vrsto vzeti kot trinajsto ter ji dati primerno latinsko ime, mu bodem zelo hvaležen.

(Dobrnski kelnarji) so priskočili nemškutarjem na Dobrni na pomoč. Ne, kakor da bi se vsled tega Slovincem tresle hlače, a pametni ljudje sodijo, da je polje delavnosti za natakarije kje drugod, ne pa politika, o kateri bodo razumeli presneto malo. Splošno se mora reči, da so bili letos še precej mirni v primeri s prejšnjimi časi. Gosp. najemnik restavracije je strog in — človek se v temni noči veliko nauči, a tupatam so vendar dali izraz svojemu prijateljstvu do nemškutarjev. Sicer jim gorečnosti za nemškutarstvo ne smemo zameriti, saj se jim predobro pozna — dresura, ki so jo imeli na Dobrni najbrž brez vednosti svojega gospodarja. Če morajo poslušati vedno in vedno stare „lajne“, ki gonijo leta in leta že zastarelo pesem: „Slovenci na Dobrni sovražijo Nemce“, mora se jim sčasoma ogreti pristna in nepristna nemška kri, da začnejo tudi sami isto pesem. Tudi ne smemo zahtevati od njih, da bi poznali razloček med Nemcem in nemškutarjem, ker samoobsebi umevno se jim slika kot celega Nemca vsak nemškutarček, ki zine le eno spačeno nemško besedo. Vsled tega je razumljiva njihova „izvirna“ sodba o Slovincih na Dobrni, da so sovražniki Nemcev, da bi Nemce snedli, če bi jih mogli itd. Ko bi se reklo namesto „Nemec“ nemškutar, bi še cela stvar pomenila nekaj, in — ko bi nemškutarji ne bili tako od gada slaba „špiža“. Pa se nam zdi res škoda zdravih slovenskih želodcev, da bi morali sprejemati v se tak mrčes, kakor so dobrnski nemčurji. Zato pa gospodje natakariji! le ne mešajte se v stvari, o katerih ne razumete veliko in prepustite nemčurje usodi, katera se jim velikim korakom približuje.

(Iz Galicije.) Osnovno zborovanje z veselico kmetijskega in bralnega društva dne 6. septembra t. l. se je dobro obneslo. Prišlo je na shod mnogo domačinov, pa tudi drugih gostov iz Žalca in Šmartna. Vrli dobrnski č. g. kaplan je prišel z lepim številom dobrnskih fantov. Posebno veselje je bilo pa med ljudstvom ob prihodu vrlih šmarskih pevcev, ki so nas potem razveseljevali s svojim krasnim petjem. Čast jim, posebno pa vodji pevskega zbora g. Kvacu. Kot govornika sta nastopila g. Petriček iz Žalca in ustanovitelj tega društva, vrli g. Ivan Kač, ter sta govorila v priljudnih besedah o umnem gospodarstvu in veliki koristi društev sploh, posebno pa kmetijskih. Šaljivi nastop je vzbujal dosti smeha. Tudi igra „Vaški skopuh“ se je igrala dobro; čeravno so igralci dobili šele zadnje dni uloge. Tako se je prva veselica vsestransko dobro obnesla. Bog daj in sreča junaška, da bi se društvo dobro razvilo in drugo leto zopet priredilo tako poučno zabavo.

(Avstrijska birokracija na delu za ljudsko prosveto) Vsakomur je še menda v spominu, kako lepo so se pred nekaj meseci Slovenci potegnili za teptane pravice bratskega nam naroda hrvatskega. Tudi prebivalci gornjesavinjske doline so hoteli pokazati, da se čutijo eno z drugimi Slovenci in sklicali so koncem meseca junija shod k Sv. Frančišku Ksaverju. Znani prijatelj Slovencev, glavarja namestnik Šupansich v Mozirju, je pa, ko se je hotela vložiti prošnja za dovolitev shoda na prostem, na vse pretege brusil svoj jezik, da bi prošnjikom dokazal, da shod ni več potreben, ker bode ban tako ali tako kmalu zapustil Hrvatsko. Na ta način je prošnjike za dovoljenje shoda premotil, da so prošnjo vložili nekaj ur prepozno, tako da je on v skrbi za blagor Avstrije našel stvaren vzrok shod prepovedati. Ko je še manjkalo samo četrt ure do začetka napovedanega zborovanja, zbrano ljudstvo še ni niti besedice vedelo o prepovedi

Šele govornik, ki se je bil iz Celja pripeljal, je prinesel poročilo, da shoda ne bode, in da ga je glavarja namestnik prepovedal. Seveda je to vzbudilo veliko ogorčenje. Gostilničar Časl je vsled tega sklical zborovanje po § 2. društvenega zakona v zaprtem prostoru tamošnje požarne brambe. Povabil je samo one, ki so mu bili osebno znani, vsakega posebej imenoma in prepovedal vstop vsakemu nepovabljenču. To je storil, da bi se zadostilo vsem postavnim zahtevam in da bi vlada ne našla niti najmanj povoda šnofati okrog, ali se je zgodilo kaj nepostavnega. Oddal je besedo govorniku in zborovanje se je v 1 uri najdostojneje izvršilo. Glavarstveni ekspozit pa je njuhal tri mesece in poizvedoval ter slednjič ovadil sklicatelja shoda in govornika ter se vrši jutri pri okrajnem sodišču v Gornjemgradu razprava zoper gostilničarja Časla in govornika iz Celja, češ da sta se pregrešila zoper § 2. zakona iz l. 1867. o zborovalni pravici. — Iz tega slučaja je razvidno, kako ozkosrčna je avstrijska zakonodaja glede političnih pravic državljanov in kako ozkosrčna je šele — avstrijska birokracija. Ali se to pravi pospeševati ljudsko izomiko in prosveto? O izidu ne pozabimo poročati.

(Iz Št. Jurija ob juž žel) Težko je dobiti kraj, ki bil tako narodno probujen kot je naš prijazen trg. Komu ni znana narodna požrtvovalnost zavednih Šentjurčanov, ki so jo že ob raznih prilikah pokazali v tako obilni meri? Da, vsa čast narodno-zavednim Šentjurčanom! Kakor povsod, je tudi v narodnem Št. Juriju nekaj nemčurskih plev, katere bode treba odstraniti. Tudi tukaj je začelo propalo nemčurstvo vzdigovati svojo prazno glavo, in skoro bi morali tem potom malo ožigosati preveiko strpljivost Šentjurčanov, ki take vsenemške sanjače še med seboj trpijo. Sosebno izzivajoče, skoro bi rekli prismojeno, nosi glavo po koncu, študent nemčurske trgovine „Schescherko“. Kako arogantno stopa po našem trgu, našemljen z vsenemškimi znaki, ta, zadnja nada, bodoči odrešitelj naših nemškutarjev! Človek, ki ga v prvič vidi, našemljenega s plavicami in raznimi drugimi znaki vsenemcev, bi ga kmalu prištel k pustnim maškaram, da nismo v septembru. Smelo trdimo, da tudi tak, komaj izlegli študent, vkljub svoji vsenemški kulturi, ne bode več rešil hitro propadajoče nemčurske klike. Kaj, ko bi mu Šentjurčani povedali, da živi on oziroma trgovina „Schescherko“, ki ima seveda samo nemški napis — od slovenskih grošev in na račun prevelike narodne strpljivosti Šentjurčanov. Zadnji čas je že, da pokažemo takim ljudem hrbet, naj jih le podpirajo Nemci, za katere imajo toliko simpatij. Mi pa pokažimo, da smo zavedni Slovenci, ki se ne damo smešiti po kakih kilavih študentih, če tudi jim slavni Celjani zabijajo v glavo svojo vsenemško kulturo.

(Pragarska c. kr. pošta) se je v času, odkar ji načeluje možiček, o katerem smo že govorili, prelevila kakor se prelevi martinček spomladi, ko mu solnce ogreje staro suknjo. C. kr. poštni urad pod vodstvom Jacobijevim ni več c. kr. urad, temveč nekaki agitacijski birô za vse mogoče — prej „südmärko“, sedaj nekaki „Verschönerungsverein“, in bogve kaj še vse. Pa kako se je potrudil „signore“ Jacobi okolu mož, ki imajo kaj petic pod palcem, da bi mu nanesli penaz za uresničenje njegove najsrčnejše želje: da bi se mogel s kolesom peljati preko travnikov na Spodnjo Polskavo. In vsi, prav vsi so morali seči v žep, celo spodnjepolskavski gospod župnik in gornjepolskavski g. nadučitelj sta mu sedla na limanice, ker sta mu verjela, da je „Verschönerungsverein“ internacionalen. Sicer pa upamo, da bodo polskavski Slovenci vendarle spoznali volka v ovčji koži. Cirkovčani so mu obljubili batin, ako jih še kedaj pride nadlegovat za prispevke k novi poti na Polskavo in ne verjamemo, da bi Jacobi vjel še kakega kalina na svoje „internacionalne“ limanice. Pa naj že bo, kakor hoče, naj se pomenijo gospodje sami med seboj, pač pa nas veliko bolj zanima oni pristavek na plakatu za veselico v korist „Verschönerungsvereina“, ki bi se bila izvršiti prošlo nedeljo na Pragarskem, namreč, da se dajejo pojasnila in v predprodaji prodajajo vstopnice v poštnem uradu („am Schalter des hie-

sigen Postamtes“). Zato torej tolik nered v poštnem uradu, da naši naročniki ne dobivajo redno lista, zato toliko pritožb, zato celo kazenske preiskave in zapor itd., ker se gospod poštar briga za vse mogoče v c. kr. poštnem uradu. Signore Jacobi, pustite te „internacionalne“, vice in brigajte se samo za c. kr. pošto, kvečjemu še za „südmärko“ in potem vam bo morda celo branjevec Lerch odpustil vaš „internacionalni“ greh. — r. —

(Nemški dijaški in dekliški dom v Ptuj.) „Štajerc“ je prinesel inserat, v katerem priporoča od ptujskega mestnega urada vzdrževana dijaški in dekliški dom v Ptuj, da bi se morda kak slovenski oče vjel v past in izročil svojega otroka v enega teh „domov“. Sicer ne verjamemo, da bi speljal koga na led, nam je le zato, da konstatujemo, kako si upajo ti ljudje mozgati denar iz žepov dijaških staršev. V inseratu pravi! — Mesečno plačilo znaša samo 60 kron. — Samo šestdeset kron in pri dekliškem domu je še opazka: — za daljno izobrazbo je plačati vrhutega še majhen znesek. — Torej kdor hoče plačati 60 kron in še majhen znesek na mesec za svojega otroka, da ga nemško zbrhtajo, naj „najhitreje“ pošlje prošnjo za sprejem — očetov žep in otrokova glava bosta kmalu popolnoma prazna.

(Vabilo na shod čebelarjev.) Ker je napovedala kmetijska podružnica na preteklo nedeljo svoj občni zbor v Ljutomeru, so sklicatelji čebelarskega shoda, ki bi se imel ravno isti dan in uro v Križevcih vršiti, istega preložili na dan 27. t. m., t. j. v nedeljo popoldne ob 3. uri v križevsko šolo. — Čebelorejci kot taki in vsi, ki hočejo, se naj odzovejo temu vabilu, ker slišali bodo tam marsikaj koristnega in zanimivega. Sprejemali se bodo tudi udje v novo osnovano čebelarsko društvo, od katerega bo imel pristopivši ud mnogovrstne ugodnosti.

(Zahvala.) Povodom sklepa šolskega leta izreka podpisani krajni šolski svet in šolsko vedstvo ormoške slovenske okoliške šole prisrčno zahvalo vsem onim, ki so pripomogli do tega, da je po zimi bilo mogoče v šolarski kuhinji vsak dan pogostiti do 100 otrok, da se je o Božiču moglo vršiti tako bogato obdarovanje otrok z različnimi oblačili in končno, da se je šolarska veselica ob sklepu šolskega leta tako sijajno obnesla. Posebna hvala gre vrlim ormoškim Slovencem, pri kojih se je za šolske namene trikrat pobiralo in ki so skupno darovali okolu 270 K, slavni okrajni posojilnici v Ormožu, ki je darovala 110 K, slavni ormoški posojilnici, ki je darovala 80 K, obiskovalcem obeh gledališčnih večerov, ki sta imela čistega prebitka okolu 100 K in g. Robiču iz Središča, ki je poslal za šolarsko kuhinjo 10 K. Prisrčna hvala tudi vsem posestnikom in šolskim prijateljem v Ormožu, na Dobravi, na Hardeku, v Pavlovcih, v Pušincih, v Litmerku, na Lešnici in na Humu, ki so po zimi za šolarsko kuhinjo in ob sklepu šolskega leta za šolarsko veselico darovali različne poljske pridelke in jestvine. Vseh podpornikov naše šole je toliko, da nam ni mogoče, jih imenoma naštet. Zato se vsem skupno zahvaljujemo proseč jih, da nam ohranijo svojo naklonjenost in požrtvovalnost tudi v bodoče. Ormož okolica, 15. septembra 1903.

Martin Stanič, Josip Rajšp,
načelnik kraj. šol. sveta šol. vodja

Društveno gibanje.

(„Slovensko pevsko društvo“ v Ptuj) naznanja, da se je nabralo udnine v Celju za tekoče leto 22 K, v Ptuj pa 37 K. Ostale častite gospode poverjenike tega društva še enkrat prosimo, da blagovolijo poslati nabiralne pole z nabranimi doneski do 15. vinotoka t. l.

(Runeč.) Tombola, katero je namenilo prirediti „Kmetijsko društvo Lešnica in okolica“ dne 20. t. m., se je vsled neugodnega vremena morala preložiti na nedeljo, dne 27. t. m. Da se vsi snidemo na Runeču na vrtu gospoda Ivana Anoška.

Druge slovenske novice.

(Taktika ljubljanskih Nemcev) je res vsega občudovanja vredna. Po svojem najnovejšem načrtu skušajo povsod, kjer se le da, iztisniti iz trgovin slovenske uslužbenke in jih nadomestiti s privandranimi spodnještajarskimi nemčurji. Prav popolnoma se strinjamo s pozivom v ljubljanskem „Slovcu“, ki opozarja slovenske trgovske uslužbenke na to dejstvo in jih pozivlja, da uprizore protiagitacijo. Prav je tako, vun iz slovenskih trgovin z ljudmi, ki odjedajo našim ljudem kruh izpred ust in se še zraven bahajo s svojo nemško „Rückensteifheit“!

(Katoliški dom v Ljubljani) bo 7. oktobra t. l. na dražbi prodan. Poslopje je cenjeno na 136 000 K, najmanjši ponudek je 68 000 K. V Ljubljani nimajo sreče z „Narodnimi“ in drugimi domovi, kajti tudi ljubljanski „Narodni dom“ je pod sekvestrom.

(Kolera med perutnino.) Nekaj nenavadnega, ali vendar jo imajo to bolezen med perutnino v Črnomlju na Dolenjskem.

(Novo poslopje mestne realke v Idriji) se je v petek slavnostno otvorilo. Otvoritve se je udeležil kranjski deželni predsednik baron Hein. Že pred petdesetimi leti so hoteli Idričani ustanoviti svojo realko, ali še-le sedaj jim je bila sreča, to se pravi vlada toliko mila, da se je ustanovitev posrečila. Mlademu zavodu želimo v novih prostorih najboljših uspehov.

(Koroške novice.) Odlikovan je bil na čebelarski razstavi na Dunaju s srebrno kolajno dunajskega čebelarskega društva gosp. Matija Prosekar v Kotmarivasi. — Fužinska delavka Marija Šilar je porodila nezakonskega otroka, katerega je potem zakopala. Izročili so jo sodišču v Borovljah. — O nesrečah ki jih je povzročila zadnja povodenj, prihajajo vedno strašnejša poročila. Poljski pridelki in sploh polja so popolnoma uničena, da več let ni pričakovati pridelka. Hiše in gospodarska poslopja so podrti, veliko jih je voda popolnoma odnesla. Človeških žrtev je povodenj tudi veliko zahtevala. Natančnejših poročil iz vseh krajev še niso dobili, ker je še vedno promet ponekod popolnoma pretrgan. Gotovo bo potrajalo par let, predno se bodo opustošeni kraji nekoliko zopet opomogli. — Cesar je daroval po povodnji prizadetim krajem na Koroškem in Solnograškem 20 000 K, Štajarskem 5000 K in za Tirolsko 10 000 K. — V Beljaku se je začelo 18. t. m. zborovanje zastopnikov avstrijskih nemških mest.

(Zaplenjen židovski kruh.) V Gorici se je nastanila židovska tvrdka, ki hoče v veliko konkurrirati z malimi obrtniki peki. Obrtna oblast gleda tej židovski tvrdki kaj pazno na prste in tako se je prigodilo, da so zaplenili kar 20 kvin talov kruha, ki je bil samo na pol pečen. Zaplenjeni kruh so morali takoj sežgati.

(Avstrijska pravica) se zopet kaže pri nastavljanju novega davkarja v Kobaridu na Goriškem. Celi kobaridski okraj je popolnoma slovenski. Prejšnji davkar je bil Italijan, novi bo baje zopet. To se pravi ljudi za norca imeti.

(Laška ljudska šola pri Sv. Ivanu v Trstu) se vkljub prizadevanju lahonskih neodrešencev na tržaškem magistratu ne otvori, kajti namestništvo je prepovedalo ustanovitev te šole, ker je popolnoma nepotrebna. Italijani se seveda sklicujejo na ljudsko štetje, po katerem naj bi bilo prebivalstvo svetoivanskega okraja po večini italijansko, ali tudi vladi so znane mahinacije pri ljudskem štetju, ki stori iz najodločnejšega Slovenca Italijana. Šola se pa le ne bo ustanovila, kar je velika pridobitev za slovenski Sv. Ivan.

(Vojaška godba 97. pešpolka v Trstu) igra pri promenadnih koncertih tudi slovenske komade. Prošli teden enkrat je igrala intermezzo iz opere „Ksenija“ našega slovenskega glasbenika Viktorja Parme. Kaj bi se neki zgodilo vojaški godbi, ako bi v Celju igrala pri promenadnem koncertu slovenski komad?

(Uniformirane učenke.) Na višji deželni dekliški šoli v Pulju dobe učenke uniformo.

Politični pregled.

(Nemški cesar na Dunaju.) On je prišel na Dunaj in naš cesar ga je sprejel kakor sprejme človek dobrega prijatelja. Dunajskemu občinstvu pa nemški vladar ni bogve kako prijeten, kajti ob prihodu angleškega kralja je bilo najmanj trikrat toliko občinstva navzočega. Dunajčanje vidijo z drugimi dobrimi Avstrijci vred v nemškem cesarju še vedno onega Prusa, ki je stegal in še stega svoje roke po avstrijskih deželah. Pri dvornem obedu so se govorile obligatne napitnice, v katerih se zagotavlja trdno prijateljstvo med Avstrijo in Nemčijo in s to zvezo obvarovani svetovni mir. (Glej Macedonijo!) Z Viljemom II. je prišel tudi nemški drž. kancelar grof Bülow, ki je dolgo časa konferiral z Goluhowskim. — Sploh pripisujejo temu sestanku važne posledice za rešenje balkanskih zadev.

(Državni zbor) se torej snide jutri. Vse stranke se pripravljajo na odločen razgovor z vlado glede pridržanja letošnjih tretjeletnikov in dovolitve novincev. Pričakovati je burnih razprav. Nemške stranke tudi obetajo nekako rogovilenje, ali v resnici se pa vladi ni bati teh vladnih lizunov, ki so že pred tedni obljubili, da ne bodo delali vladi težav. Vse kar obetajo, je le prazno govorjenje, saj so dosedaj še vedno pokazali, da so vladi vedno naproday.

(Štajarski deželni zbor) je bil sklican na včerajšnji dan. Poročila o prvi seji tega zasedanja še nimamo, pač pa si lahko predstavljamo, da ni šlo tako gladko, kakor bi si vlada želela. Slovenci in Nemci niso zadovoljni s sedanjim položajem, in gotovo so i ti i oni dali duška svoji ogorčenosti. Na dnevnem redu bi morale biti tudi stvari, ki zanimajo tudi nas Slovence, kakor n. pr. deželne ustanove, katere so baje ustanovljene za dijake cele Štajarske, tudi slovenskega dela, katere pa sedaj ne uživa niti eden Slovenec, temveč sami Nemci. V prihodnji številki bomo poročali obširneje o tem zasedanju.

(Na Ogrskem) sicer še ni priklopila razburjenost do vrhunca, ali manjka pa prav malo, da se ne ponovi leto 1848. Vse kliče po revoluciji. V soboto je bil rojstni dan Košutov. Dijaki so priredili velikanski demonstracijski sprevod na kerepeško pokopališče, na Košutov grob, kjer je nastopil govornik, ki je proslavljal Košuta in silno napadal avstrijsko vlado in vladarja. Končno je raztrgal izvod uradnega lista s cesarjevim armadnim poveljem. Straža se ni zmečila za demonstrante. Košutovci so za ta dan pripravili na tisoče črnih zastavic in florov z napisom „Chlopy, 16. septembra“. (Odkoder je bilo izdano armadno povelje.) Opozicijski listi naravnost ščuvajo ljudstvo in armado proti obstoječemu redu. Tako priobčuje neki list povelje na narod, ki se glasi takole: „Ljudje, meščani, vojaki! Čujte narodovo povelje. Narod, rod vaših očetov, vaše lastno življenje, upanje vaših sinov vam zapoveduje: ne dajte nikakega denarja in ne vojakov! Vojaki! Pri prvem povelju se obrnite nazaj! To je povelje narodovo!“ Isti list naravnost zahteva, da pride nemški princ Eitel Fric, da ustanovi narodno vojsko, postavi spomenik Košutu in ustanovi kraljevi dvor v Budimpešti. To je naravnost veleizdajstvo. Kakor je torej popolnoma razvidno, do leta 1848 ni več daleč in drugače se madžarska nadutost ne bo dala potlačiti kakor s sredstvi, ki so se rabila leta 1848, kajti neki list je že pozival ljudstvo, da naj se ustavi asentiranju s kosami in sekirami, ker manjka drugega orožja za revolucijo.

(O srbskem kralju Petru) so križale čudne vesti po časopisih, namreč, da so ga zarotniki umorili, kar se pa ni obistnilo. Poročajo tudi, da je po vsej Srbiji raztrošenih polno razglednic s podobo Milanovega nezakonskega sina Milana Kristića, katerega je baje hotel Milan posinoviti. Vest o umoru Petra I. je posebno na pariški borzi dvignila veliko prahu in povzročila veliko premembo vrednostnih kurzov.

(Na Bolgarskem) je vse ljudstvo pripravljeno na vojsko s Turčijo. Knez Ferdinand se je vrnil v Sofijo in je bil od ljudstva z navdušenjem sprejet, ker se je baje odločil za vojsko z

besedami: „Stanje v Macedoniji je neznosno. „Grem v Sofijo“ in stopim na čelo svoje vojske. Od drugod se pa zopet zagotavlja, da Bolgarska ne začne vojske, predno se ne končajo avstrijsko ruske konference.

Loterijske številke.

Trst, 19. septembra 1903: 57, 82, 56, 7, 90.
Linc, „ „ „ 35, 22, 3, 84, 70.

Stenografa

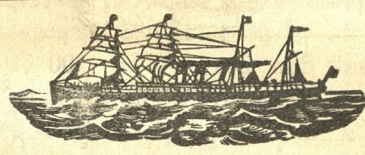
sprejme pisarna dr. J. Abrama in dr. Rybařa, odvetnikov v Trstu. Znanje laščine ni pogo. (396) 1

Trgovski pomočnik
ki se je na deželi izučil, se takoj sprejme.
Jos. Vrečko
Bizeljsko.

(389)

3—3

Vožnje karte in tovorni listi v
AMERIKO
Kralj. belgijski poštni parnik.

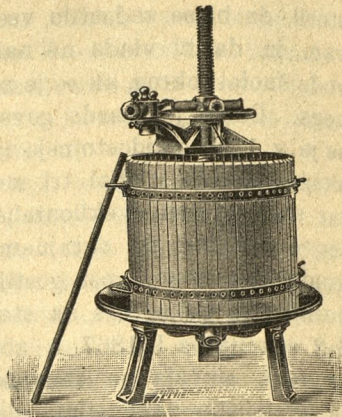

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.
Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV.
Wienergürtel 20 ali pa
Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

K sezoni!

Trgovina z železnino „MERKUR“ Peter Majdič
Celje, Stajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko

priporoča
svojo veliko za-
logo različnih
poljedelskih
strojev, kakor:
gepeljne, mlatil-
nice, čistilnice,
slamoreznice,
mline in stiskal-
nice za grozdje
in sadje, vetr-
nice, brane za
njive in seno-
žeti, pluge itd.

po najnižjih cenah. (398) —16

Vizitnice

priporoča tiskarna Dragotin Hribarja v Celju.

Izplačujoče se postransko opravilo

brez posebnega truda in izgube časa najdejo spoštovane osebe vsakega stanu in povsod s prevzetjem zastopa avstrijske družbe prve vrste, ki sprejema „zavarovanja proti požaru, steklu, proti škodi pri prevažanju, proti tatvini po vplomu in življenja“. — Ponudbe pod „1798“, Gradec, poste restante.

Šolske zvezke

za ljudske šole ima v lastni
zalogi trgovina
Dragotin Hribar-ja
Celje
Rotovška ulica šte. 2.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite žele. ne, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

— Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo. —

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.